

פרוטוקול מס' 319
מישיבת ועדת הכספים
יום ראשון, י"ט בחשון התשנ"ט (08.11.98), שעה 10:00

<u>נכחו:</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	
	מיכאל קליינר - היו"ר	
	נעמי בלומנטל	
	יצחק כהן	
	אופיר פינס-פז	
	מיכאל נודלמן	
	יורי שטרן	
	<u>מוזמנים:</u>	
	רות פרמניגר	- לוגיסטית
	יוסי שוסטק	- לשכת המסחר
	אריק הלמן	- משרד הקליטה
	רומן גורביץ	- משרד הקליטה
	לויז מסיקה	- תושבת חוזרת
	מוטי אילון	- מנהל המכס
	נדיה פריגת	- משרד הקליטה
	מירה ברנע - ניצן	- מינהל הכנסות המדינה
	נלי מונין	- מנהל הכנסות המדינה
	שרה קנדלר	- מכס
	ציפי דיין	- מכס
	טובה פינקלשטיין	- יועצת משפטית
	טל נוימן	- משרד האוצר
	יוסי כהן	- משרד האוצר
	ניר רז	- משרד האוצר
	גונן חקק	- משרד האוצר
	גדי לוין	- משרד האוצר
	הילה אייל	- משרד האוצר
	יהושע שי	- משרד האוצר

יועצת משפטית: אנה שניידר

מנהל/ת הוועדה: איור קירשנר

קצרנית: יפעת שפרכר

- סדר-היום: 1. צו תעריף המכס ומס קניה על טובין (תיקון), התשנ"ט - 1998. צו מס קניה (פטור) (תיקון). התשנ"ט-1998.
2. שינויים בתקציב.

1. צו תעריף המכס ומס קניה על טובין (תיקון),
התשנ"ט-1998. צו מס קניה (פטור) (תיקון), התשנ"ט-1998

היו"ר מיכאל קליינר:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הוועדה. הנושא על סדר היום הוא: צו תעריף המכס ומס קניה על טובין.

מוטי אילון:

לפי המצב הקיים היום תושבים חוזרים מוגדרים כמי ששהו לפחות שנתיים בחו"ל, וסטודנטים חוזרים מוגדרים כמי ששהו שנה וחצי לפחות בחו"ל שעם חזרתם ארצה הם מקבלים הטבות ומתנות מהמדינה. עשינו חשבון ומדובר בערך מתנות של מעל 100 מיליון שקל בשנה.

אופיר פינס-פז:

אובדן הכנסות.

מוטי אילון:

מתנות. מתנה זה ברגע שאתה נותן פטור ממס על איזה שהוא מוצר שנכנס.

היו"ר מיכאל קליינר:

יש לך נתון מתוך ה-100 מיליון כמה ישראלים רשמיים וכמה ישראלים לא רשמיים?

מוטי אילון:

אין לי אומדן מדוייק, אבל ההערכה שלנו היא כ-70% שליחים רשמיים. רשמיים זה גם שליח של בנק לאומי.

היו"ר מיכאל קליינר:

זה ברור שישראלי, שנשלח לתקופה מסויימת ממקום העבודה שלו, יחזור.

אנה שניידר:

הכוונה גם ממקומות פרטיים?

היו"ר מיכאל קליינר:

זה הנושא הגבולי.

מוטי אילון:

אנחנו מדברים היום על כ-6000 בתי אב שחוזרים מידי שנה ומקבלים את הפטורים האלה. מתוך ה-6000 בתי אב הרוב המכריע זה לא אלה שירדו עם משפחותיהם משום שרצו להגר מישראל, משום שחיפשו את מקומם בחו"ל והיום מדינת ישראל צריכה לחפש דרך

לעודד אותם ולהחזיר אותם, אלא אלה שליחים למיניהם, בין של מוסדות מדינה ובין של חברות שונות.

היו"ר מיכאל קליינר:

עם זה אין לי שום בעיה.

מוטי אילון:

אנחנו חשבנו שצריך לצמצם את ההטבות האלה ואין להן מקום, מה עוד שזה עושה גם אפליה כלפי אחרים שנמצאים בארץ. יש עכשיו את הסטודנטים שלומדים בארץ שמרגישים אפליה. למה סטודנט שיוצא לחו"ל על מנת ללמוד צריך להביא טלוויזיה 38 אינץ' כאשר הוא חוזר?

אופיר פינט-פז:

איך אתה יודע שהם מרגישים אפליה? תגיד שכואב לך הלב שסטודנטים נאלצים ליסוע לחו"ל ללמוד כי הם לא מתקבלים בארץ.

מוטי אילון:

החלטת ממשלה היתה לצמצם את הפטורים האלה ולהעניק אותם למי ששהה תקופה מינימאלית של 5 שנים בחו"ל, על פני מה שקרוי היום שנתיים או שנה וחצי. היו פניות של אירגונים וגופי מדינה שונים, לרבות כוחות הביטחון, שאמרו שהדבר הזה של 5 שנים הוא איננו פטור. הוא איננו פטור משום שתקופה ממוצעת של שליח של המדינה היא בסביבות 3 וחצי עד 4 שנים. הלחץ שייווצר להאריך לעוד שנה בגלל ההטבות יהיה לחץ כבד, אשר עשוי לשנות את הסטנדרטים של שליחת שליחים לחו"ל. לכן בדקנו את הנושא באוצר, ושר האוצר הגיע למסקנה שהקבוצה של היורדים שיש מה לעשות על מנת להחזיר אותם, זאת אותה קבוצה ששהתה תקופה של 10 שנים בחו"ל.

עשינו תיקון נוסף על פני החלטת הממשלה, וקבענו שהשינוי לא יחול על מי שיצא את הארץ לפני 1 בינואר 1998, משמע שכל אלה שנמצאים בחו"ל לפחות שמונה חודשים ומעלה יהנו מהטבות, ואם אנחנו רוצים לעודד אותם ולהמשיך לתת להם את ההטבות אז הם ימשיכו לקבל אותן. אני מאמין שאין לנו שום כוונה לעודד עכשיו ירידה בשביל שאחר כך נעודד עליה. אמרנו שלא נחיל את זה מיידית כמו שרצינו, אלא כל אלה שבחו"ל שאנחנו מטיבים איתם ונרצה שיחזרו, ההטבות תהיינה פתוחות להם בעוד שנתיים, שלוש, חמש ובעוד 10 שנים. כל מי שיצא לפני 1 בינואר 1998 יהיה זכאי להטבות. אני לא חושב שיש מקום לעודד אנשים לרדת כדי שאחר כך נעודד אותם לחזור.

מיכאל נודלמן:

האם אתה חושב שזה עידוד לאנשים שרוצים לחיות שנתיים בחו"ל?

ציפי דיין:

העניין של השליחים נראה לנו ולכן שקלנו אותו. אנחנו חושבים שמישהו שהוא שליח שיצא לתקופת זמן מוגדרת מראש וחוזר אחר כך, לא יקבל את ההטבות האלה, אבל צריך לזכור שזה פתח להגדרת מיהו שליח. האם מי שיצא לשנתיים שליחות ואחר כך נשאר עוד שנה הוא שליח או לא שליח?

היו"ר מיכאל קליינר:

מי שיצא כשליח של המדינה הוא שליח.

ציפי דיין:

זה לא כל כך פשוט. אותו אדם יצא לשנתיים שליחות ונשאר 7 שנים נוספות או 9 שנים נוספות, אתה לא רוצה להחזיר אותו?

אופיר פינס-פז:

לא, הוא מעל באמונה של המדינה.

היו"ר מיכאל קליינר:

ודאי שאני לא אתן עידוד לשליח לא לחזור ארצה.

ציפי דיין:

אני חושבת שאם אדם שהיה שנה בשליחות או שנתיים בשליחות ואחר כך הוא יושב עוד 10 שנים כי הוא מתכוון להשתקע ואתה רוצה להביא אותו בחזרה, אז אין הבדל בינו לבין אדם אחר שישב 10 שנים.

היו"ר מיכאל קליינר:

האם לא צריך לאשר את התיקון הזה, או האם צריך להחיל אותו גם על יהודים שצריך להחזיר אותם ארצה?

מוטי אילון:

זה מוחל על כל מי שנמצא בחו"ל.

היו"ר מיכאל קליינר:

מה שלי חשוב זה כמות היהודים כאן בישראל, ואם זה יפגע בקצה הציפורן בשיקול הזה, אז אני אעדיף את השיקול הזה על פני האוצר.

ציפי דיין:

אני רואה בעייתיות באבחנה בין אדם שנמצא בשליחות 10 שנים לבין אדם שלא נמצא אחרי שליחות 10 שנים. את שניהם הייתי רוצה להעלות. העמדה הראשונית שלנו היתה שאין מקום להטבות לתושבים חוזרים בכלל. למה לתת הטבות לתושב חוזר שאתה לא נותן לתושב שהיה פה כל השנים ושירת במילואים ולא יצא לחו"ל. אין בזה כל כך הרבה הגיון. כאן מתעוררת האבחנה בין עולה חדש לבין תושב שנעדר הרבה מאוד שנים מהארץ, ולכן אמרנו שצריך איזה שהיא תקופה על מנת לדמות את התושב החוזר או לתת לו חלק גדול של ההטבות שאנחנו נותנים לעולים חדשים, בגלל ההסתברות היותר גדולה להעלות אותו, התרומה שלו, הפוטנציאליות שלו וכו'.

אני חושבת שההטבות כפי שהן הן בלתי סבירות. אני מציעה לא להכנס לנושא הזה של אבחנות מתי שליח הוא שליח ומתי שליח הוא לא שליח. אני צופה בזה הרבה מאוד בעיות. אני מציעה לאשר את הצעת האוצר.

אנה שניידר:

לי יש בעיה עם האבחנה שנעשתה כאן לגבי השארת ההטבות למי שיצא מישראל לפני 1 בינואר 1998. אני לא מבינה מה ההבדל בין מי שיצא אתמול ובין מי שיצא לפני 1 בינואר. פה לא תוקן הצו, ולכן אני לא רואה שיש מקום לעשות אבחנה בין המועדים

של היציאה של האנשים. אם רוצים לעודד את אלה שיצאו כבר ויחזרו אז אין מקום לעשות את האבחנה הזאת.

היו"ר מיכאל קליינר:

מה שאת אומרת הוא שזה יהיה מהיום שזה יחול.

ציפי דיין:

אירוע המס הוא בחזרה ולא ביציאה.

רומן גרביץ:

משרד הקליטה מצא את הפתרון בנוגע להפרדה בין השליחים. משרד הקליטה מטפל בשנה בכ-2300 משפחות של תושבים חוזרים פרופר, ויש לו את סל הטבות שהוא נותן לאנשים. יש עוד סעיף שהוכנס פה וזה הסעיף של קטינים חוזרים. אני חושב שאותם קטינים שחוזרים לשרת בצה"ל ומקבלים סל הטבות צריכים להופיע במסגרת התקנות.

היו"ר מיכאל קליינר:

מתוך ה-2300 משפחות, תנו לנו באופן גס מה החתך מבחינת שנות שהות בחו"ל.

נדיה פריגת:

כ-50% ומעלה נמצאים בין שנתיים לחמש שנים בחו"ל, כי זה המחיר של עובדים שיוצאים במסגרת העבודה שלהם. 75% מהאנשים האלה הם עד גיל 44, וזאת האוכלוסייה שאנחנו רוצים לעודד לחזור. נושא של עידוד חזרה ומניעת ירידה הוא בקווי היסוד של הממשלה משנת 1981. זו ממש סתירה להחלטה שלא לעודד אותם.

רומן גרביץ:

משרד הקליטה מטפל בתושבים חוזרים לא רק על ידי מתן הטבות במכס אלא הוא מטפל גם במדענים.

אופיר פינס-פז:

אתם צריכים להגיד שבמדיניות שלכם יש אבחנה בין שליח לעובד. משרד הקליטה במשך שנים מבחין בין יורד לבין שליח.

טובה פינקלשטיין:

לא רק שאצלינו בנהלים שלנו קיימת אבחנה בין שליחים של מוסדות ישראליים פרטיים וציבוריים, אלא בצווי המכס עצמם קיימת אבחנה בין שליחים ושאינם שליחים.

מוטי אילון:

רק לגבי קטינים.

יוסי שוסטק:

ציפי הזכירה פה אפלייה שנעשית בין אותם תושבים חוזרים לבין ישראלים שלא נהנים מהפטור. משום מה לא שמעתי מילה אחת על הנושא הזה של אפליה בין אלה שנוסעים לחו"ל ונהנים מפטור של עד 200 דולר, ובין אותה קבוצה גדולה מאוד של ישראלים שלא נוסעים בכלל לחו"ל.

אני חושב שיש פה בעיה של מספרים. אם מדובר פה על 3000 משפחות לשנה, זה אומר שיש בין 24 אלף ל-30 אלף ישראלים שחוזרים בשנה. אם תכפיל את זה בשנות העשור אז מדובר על רבע מיליון ישראלים שחוזרים בתקופה של 7,8 שנים. זה נראה לי מספר מאוד מוגזם ולא נכון.

אני חושב שהכוונה הזאת להעלות את התקופה ל-10 שנים במקום שנתיים שגויה. דובר פה על עידוד שלילי לישראלים חוזרים, על איזה סוג ישראלים אנחנו מדברים? אם הוועדה תקבל את הגישה הזאת, המשמעות של מה שיקרה בסופו של דבר הוא שאותם ישראלים שיחזרו יבצעו את כל הרכישות שלהם בחו"ל בפטור. התוצאה היא שעושים עסקים בחו"ל במקום שעסקים בישראל ימכרו לאותם ישראלים חוזרים. אם היה מתאפשר לאותם ישראלים לקנות באותם תנאים את אותם מוצרים בארץ, אז גם המכס היה יוצא נשכר וגם מינהל הכנסות המדינה היה יוצא נשכר. לא רק שהיו משלמים את המיסים בארץ, גם מס הכנסה היה נהנה מתוספת ההכנסות שהיתה נגרמת לעוסקים בישראל כתוצאה מהמצב.

מדברים על ישראלים חוזרים, אבל לא שמעתי דבר על העולים החדשים. נוצר איזה שהוא מצב אבסורדי שעולים ימשיכו להנות מפטורים, אבל ישראלים שנולדו, תרמו פה ורוצים לחזור, יופלו לרעה ולהם יעשו איזה שהוא תנאי או תקנה מיוחדת שמפלה לרעה לעומת עולים חדשים.

מה שאנחנו חושבים שצריך לעשות זה להשאיר את המצב בעינו. כלומר, מבחינת הישראלים היורדים להשאיר את התקנה הזאת לשנתיים, אבל הייתי מרחיב אותה לגבי אפשרות שאותם חוזרים יוכלו לקנות באותם תנאים גם בארץ.

נעמי בלומנטל:

אני חושבת ואני מוכרחה לומר שרוב חברי ועדת העליה והקליטה שאיתם דיברתי יהיו לא רק נכונים אלא רוצים לקיים הפרדה בין ישראלים חוזרים לבין שליחים שחוזרים. אם זה לפי הסטטיסטיקות שקיבלנו מהמכס שאומרים ששליחים חוזרים זה 80% מהישראלים החוזרים, דבר שאנחנו לא מסכימים לו, אז אין טעם לשנות את החוק בשביל 20%. אנחנו ניתן את ידינו לשינוי הקריטריונים כך שזה לא יחול לגבי שליחים ואנשים שעובדים בכל מיני חברות בחו"ל. היועצת המשפטית של משרד הקליטה והיועצים המשפטיים של הוועדה עוזרים לנו לשנות את הקריטריונים. אנחנו בהחלט ניתן את ידינו לכך שהקריטריונים ישונו לגבי שליחים.

ברמה האידיאולוגית, זה אבסורד מהמדרגה הראשונה וזאת חוצפה לבוא עכשיו כאשר אנחנו באים ואומרים שאנחנו רוצים לעודד ישראלים לחזור לארץ, בעיקר סביב יובל ה-50. למעשה, יותר קל להחזיר ישראלי מאשר להביא לכאן עולה חדש, כי פה המשפחה של הישראלי, פה הילדות שלו ופה כל מה שיש לו. הוא מת לחזור לארץ במקרה הזה, וכל עידוד הוא רק לטובה. גם ברמה האידיאולוגית, מעבר לרמה הפרקטית, זאת טעות משרד האוצר מעלה את זה עכשיו, במיוחד ביובל ה-50. כאשר נגמור את יובל ה-50 ונגיע לשנת 2000 פחות או יותר אז נדבר על זה עוד פעם.

אופיר פינס-פז:

בחוברת שהוציאה ממשלת ישראל כתוב: "ממשלת ישראל מחליטה לגבש תוכנית לעידוד ישראלים השוהים בחו"ל לחזור ארצה בשנת היובל." הוקם גם צוות, ומי לא בצוות? כל מדינת ישראל בצוות. במקום שנת ה-50 לא יצא דבר וחצי דבר חוץ מעוגמת נפש, העלאת ציפיות שלא יתממשו להרבה מאוד ישראלים שנשארים בחו"ל ושוהים בחו"ל ושבני משפחותיהם בארץ. ועדת העליה והקליטה קיימה בנושא הזה שני דיונים. אנחנו העלינו את רף הציפיות. באה הממשלה ואמרה שהיא תנצל את שנת היובל ותגביר הטבות. אמרנו שזה רעיון טוב, ואולי דרך כל העניין הזה יבואו עוד 10 אלפים, 30 אלף איש לארץ. מה שאבסורד הוא שאותם אנשים מחליטים שגם המעט שהיה לא ינתן.

היו"ר מיכאל קליינר:

אנחנו באמת מציעים ללכת על 10 שנים על כל שליח רשמי. אדם שנסע על חשבון ורוצה לחזור, אני רוצה לתת לו את התמריץ שיחזור בגיל שעוד יש לו סיכוי שיספיק לחזור, כי כל שנה שעוברת מקשה עליו.

אופיר פינס-פז:

לא מקובל עלי שממשלה אחת מנהלת שתי מדיניות הפוכות בעת ובעונה אחת. בישיבה שאני קיימתי על כל הנושא הזה, שהשתתף בא הסגן של מוטי אילון, נאמר לפרוטוקול שאין למכס מושג כמה ישראלים חוזרים בשנה, וגם אין את היכולת לספק לוועדה את החומר כי אין לדעת מה המספרים.

מוטי אילון:

זה לא אומר שמאז ועד היום לא עשינו מאמצים כן להשיג את המידע הזה. יושבת פה היועצת המשפטית של האגף והיא יודעת את הנתונים.

היו"ר מיכאל קליינר:

גם אם זה אדם אחד שהוא לא שליח, אני לא מוכן שיפגעו לו בהטבות שיש לו היום.

אופיר פינס-פז:

כאשר באה ועדת המשנה של ועדת הכספים ויושבת עם הגורמים הנוגעים בדבר, שלא מצליחים לספק את החומר, אני חושב שזה דבר חמור וזה דבר שלא צריך לקרות, מה גם שביקשתי אחרי הישיבה בכל זאת לקבל חומר. לגבי העניין של הטיעון על היורדים, אני מצטרף לדעתו של היו"ר באופן חד משמעי, אל תעשו לעצמכם חיים קלים כי אין סיבה לעשות חיים קלים. יש את התקנות של משרד הקליטה, אף אחד עוד לא הלך נגדם לבג"ץ. יש כאן הגדרה מדוייקת מיהו שליח. שליח הוא שליח של גורם ציבורי ולא פרטי. מי שיצא להיות שליח של חברת טלקומוניקציה פרטית זה לא עניין שלנו.

מוטי אילון:

הוא לא שליח? לכל מנהלי הבנקים בעולם צריך לתת הטבות? לכל אלה שמרוויחים את המיליונים להם מדינת ישראל צריכה לתת הטבות?

אופיר פינס-פז:

יש תקנה של משרד הקליטה.

נעמי בלומנטל:

אני בעד להרחיב אותה.

אופיר פינס-פז:

לכן אני מציע לאמץ את נוסח משרד הקליטה, שהוא נוסח משפטי ונוסח פרקטי שעובד. יחד עם כך, אני מתנגד להחלה הרטרואקטיבית של העניין, ובוודאי במושג השירותי שלה. מהרגע שאתה קיבלת זה נכנס לתוקף. שליח שנמצא כרגע בחו"ל עוד יהנה מהפטור הזה בעתיד.

לגבי הסטודנטים, אני לא יודע למה אנחנו כועסים על הסטודנטים שלומדים בחו"ל. אני שקלתי בשלב מסויים ללמוד בהולנד, מכיוון שלא התקבלתי פה למשפטים. האם צריך להעניש אותי על כך שלא התקבלתי פה למשפטים.

מוטי אילון:

למה צריך לתת לך פרס?

אופיר פינס-פז:

אתם לא נותנים לי פרס, כי גם כך עלות החיים שלי בהולנד היא פי מיליון מאשר פה.

מוטי אילון:

זאת החלטה שלך.

אופיר פינס-פז:

זאת החלטה שלי כתוצאה מחוסר ברירה. לגבי הסטודנטים, אין סיבה להתנקם פה באף אחד וזה לא פרס אלא סיוע, וזה בסדר. מדינת ישראל לא מסוגלת לתת לכל הסטודנטים את היכולת ללמוד בארץ את כל מה שהם רוצים. לגבי קטינים חוזרים, אני לא מבין איך הגעתם לעניין הזה. מה הם אשמים שההורים שלהם ירדו מהארץ?

מוטי אילון:

עם הקטינים יש בעיה טכנית ואנחנו נתקן אותה.

אופיר פינס-פז:

ההצעה שלי היא לא לשנות כלום, רק להוציא את עניין השליחים, ואז פתרת את רוב הבעיה. אם מצליחים לנטרל את השליחים, אז אפשר גם להשאיר את השנתיים כי הבעיה היא לא עם האחרים.

מיכאל נודלמן:

אני מרגיש בושה כאשר אני שומע את הדברים האלה בשנת היובל. כאשר דיברו על שנת היובל אז דיברו על הטבות כדי שישראלים יחזרו לארץ, פתאום אנחנו פה באיזה שהיא צורה רוצים לשנות את כל הדברים, וזאת בושה. אני גם חושב שזה לא כלכלי, כי עדיף שהם יקנו פה עם איזה שהיא הנחה וישלמו מיסים. בנוגע לסטודנטים, גם המדינה מקבלת הטבות מהסטודנטים. בנוגע לקטינים, אם קטין חוזר ארצה כדי לשרת בצבא, למה אנחנו צריכים לחסום בפניו את ההטבות. אנחנו צריכים לעשות הפרדה בין שליחים לבין תושבים חוזרים, וזה צריך להיות שנתיים כמו שעכשיו.

היו"ר מיכאל קליינר:

אם אתם אומרים שאי אפשר להרחיב ולמצוא גדר מעבר לתקנות שעו"ד פינקלשטיין הביאה, אז לכו על האבחנה הזאת. לדעתי, כל מי שיוצא מטעם מקום עבודה, מטעם איזה שהיא מסגרת ששולחת אותו, צריך ליפול לתוך הקטגוריה של שליח. לכן גם אין לי התנגדות שגם כאלה שנמצאים 10 שנים בחו"ל כן יהנו מההטבה. אני לא בטוח שזה טוב, אבל גם לזה אני נותן את ההתייחסות שלי. אם מישהו נמצא בשליחות היותר רחבה ובכל זאת אחרי 10 שנים הוא רוצה לחזור, אז גם הוא יהנה מההטבה, אבל לגבי אדם שהוא סטודנט או קטין חוזר או סתם אזרח שירד מכוחות עצמו, אני נגד הרחבה ולו גם ביום אחד של מה שקיים היום, קרי, שנתיים, וסטודנטים אפילו פחות.

ציפי דיין:

זה עידוד ירידה ולא עידוד עליה.

היו"ר מיכאל קליינר:

זה לא עידוד ירידה, אלא זה תמריץ לסטודנט שנסע לחו"ל ומתלבט ואני רוצה שיחזור. אני לא רוצה בדברים האלה לגעת כהוא זה. אני רוצה שהמסר יהיה שלא נגענו כהוא זה, שחלילה לא תהיה פרשנות שנגענו בזכויות של מישהו. בכל שלב שאתה קובע תאריך יותר מרוחק, זה צריך גם להיות תמריץ הפוך. אני לא רוצה להגיד לאדם שיחכה עד שהוא יקבל את ההטבות. 18 חודש נראה לי המינימום. אני כדי לשנות תקנה קיימת ולשנות חקיקה צריך משהו כבד משקל כנימוק. אם אין נימוק כבד משקל לשנות אז לא נשנה גם את ה-18 חודש. אנחנו מוכנים בהחלט לבוא לקראתכם לבטל את ההטבות בכלל או להגביל אותם ל-10 שנים, לגבי מי שהוא שליח ממוסד ציבורי או פרטי.

אופיר פינס-פז:

השאלה היא אם אפשר לפקח על זה.

היו"ר מיכאל קליינר:

זאת שאלה טכנית שהם צריכים לבדוק ולחזור אלינו.

אנה שניידר:

מה עם בני המשפחה של השליחים?

אופיר פינס-פז:

זה הם ובני משפחותיהם, אחרת יש פירצה בחוק.

מוטי אילון:

בשבוע שעבר, בדיון שנערך בוועדת הקליטה, היתה גברת מאוד רצינית מהסוכנות שבאה ואמרה שנעשו מחקרים וזה לא עודד אף אחד לחזור. אמר נציג של משרד החוץ, ששהה בלונדון ועסק בתחומים האלה, שזה לא עודד אף אחד לחזור.

יורי שטרן:

זה מקל על אלה שרוצים לחזור.

מוטי אילון:

אין ספק שזה מקל, אבל למה שלא תתן גם לי הקלות?

טובה פינקלשטיין:

אני לא התייחסתי לנושא הזה, אני התייחסתי לנושא אחר. בשנת ה-30 למדינה הקנו זכויות עולים לישראלים ששהו בחו"ל לתקופה מסויימת. לגבי זה נעשה מחקר.

מוטי אילון:

כן, אבל זה הוכיח שזה לא תרם.

נדיה פריגת:

באותו מחקר נאמר שבתקופה של 2-5 שנים יש סיכוי להחזיר את האנשים.

מוטי אילון:

אבל נאמר באותו מחקר שזה לא מה שמחזיר אותם. אם אנחנו לא מאשרים את הצו הזה, אנחנו אומרים לעם ישראל שירדו. אנחנו לא רוצים להגיד להם תרדו, אנחנו רוצים אותם בישראל, ולכן אנחנו אומרים שכל מי שהיום בחוץ תנתנה לו ההטבות. כל מי שעד היום יצא יהנה מההטבות. אנחנו לא מעוניינים שאנשים ירדו כדי שאחר כך יקבלו הטבות, זאת לא המטרה שלנו.

יורי שטרן:

אף אחד לא עושה את זה בשביל ההטבות האלה.

מוטי אילון:

זאת בדיוק הסיבה שגם לא צריך לתת את ההטבות האלה. לגבי התחולה, אני מוכן לקבל את ההערה של עו"ד שניידר. כל זה יכנס לתוקף רק בעוד כמה שנים. השליח שיוצא היום, בעוד שנתיים הוא יהיה זכאי להטבות. במקרה הכי מוקדם זה יכנס לתוקף בעוד שנתיים. חבר הכנסת רענן כהן ואברהם בייגה שוחט פנו אלי ואמרו שצריך לבטל את זה.

מתנות ואובדן הכנסות זה לא אותו מונח. כאשר יש הטבה אז מביאים גם מה שלא צריך לשכנים, לדודים וכו'. במונח של אובדן הכנסות לא יקנו את כל הדברים האלה. על פי החוברת שהוציאה הממשלה אפשר לראות שנתנו עוד הטבות בפטור ממיסים בעוד שלושה מוצרים. יחד עם זאת, אנחנו מגבילים אנשים מלהביא את הטלויזיות הענקיות של 29 אינץ'.

אם הוועדה לא תקבל את הצו כמות שהוא, אנחנו נצטרך למשוך אותו ולעשות בחינה מחדש.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני מודיע שהוועדה פה אחד לא מקבלת את הצו, והיא ממליצה לכם להביא צו חדש, שמתייחס לשליחים ומוסדות ממלכתיים ואחרים, ואנחנו נתמוך בכם בעניין הזה.

2. שינויים בתקציב

ניר רז:

בעקבות ההסכם המדיני הנחה ראש הממשלה לקדם מספר פעילויות, שיידרשו בהיקפים הרבה יותר גדולים בהמשך. הוא הנחה להתחיל את הפעילויות האלה בשלושה תחומים עיקריים: תחום אחד זה הנושא של משרד הביטחון שזה העתקת מחנות בעיקר. כרגע זה שלבי תכנון וביסוס הדברים הדחופים ביותר לצורך מימוש ההסכם. דבר שני זה מתן התחייבויות לתשלום בגין צווי הפקעה לכבישים העוקפים. יש לנו 12 כבישים עוקפים שאפשר לעבוד עליהם.

יצחק כהן:

ואם הכנסת לא תאשר את ההסכם.

ניר רז:

עדיין את הפעילויות האלה צריך לבצע, כי הביצוע שלהן הוא לא מיידי.

יצחק כהן:

אנחנו רותמים את העגלה לפני הסוסים.

היו"ר מיכאל קליינר:

כבישים זה דבר שצריך הרבה מאוד זמן להשקיע בו בשביל כל האוכלוסייה, אבל העניין של מחנות צה"ל אני לא הושב שיש מקום לאשר עכשיו.

ניר רז:

יש את הנושא של מיגון הישובים. גם בגלל חתימת ההסכם וגם בגלל שפיקוד העורף טוען, צריך להעלות את רמת המיגון של הישובים בלי קשר אפילו להסכם. הנושא של מיגון ישובים הוא חיוני, והנושא של העתקת מחנות צבא זה לא עניין של זמן קצר וחייבים להתחיל פעילות של תכנון.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני בכל זאת הייתי מתנגד לנושא הזה, כי יש לי השגות לגבי הצורך. אני מבין שכל מחנות הצבא, או רובם, נמצאים באיזור C.

ניר רז:

אם ירצו באיזה שהוא שלב להעביר אז צריך לעשות תכנון כלשהו.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני מתנגד לזה. כרגע עדיין נוסעים לשם. הכל הרי בשטח C, גם לפי ההסכם הזה, אז מה פתאום לגעת בהם. אנחנו בשלב הזה מאשרים את הנושא של הכבישים ואת הנושא של המיגון.

ניר רז:

אחד תלוי בשני. מיגון הישוב תלוי בזה שיעבירו מחנה ליד ישוב מסויים ואז

ימגנו אותו ביחס למצב החדש. אם המחנה לא עובר אז נוצר מצב שונה.

היו"ר מיכאל קליינר:

אז נאשר רק את הכבישים.

ניר רז:

בנושא של ביטחון יש 7 מיליון שקל שמיועדים לצווי הפקעה של הכבישים.

היו"ר מיכאל קליינר:

את זה אני מבקש להעביר למע"צ.

ניר רז:

זה בלתי אפשרי להעביר למע"צ, כי מי שחותם על הצווים זה אלוף פיקוד המרכז.

היו"ר מיכאל קליינר:

אנחנו מאשרים את בקשה 307, 306 ו-7 מיליון שקלים מתוך בקשה 305.

אנה שניידר:

כל הנושא של תקציב הביטחון נדון בוועדה המשותפת ולא כאן.

יוסי כהן:

בפנייה מספר 254 מדובר בהעברה תקציבית של 4 מיליון שקל, שהמהות שלה היא לתקצב את השמירה בבתי ספר הערביים.

יצחק כהן:

הם מאויימים.

יוסי כהן:

אני חושב שכן.

היו"ר מיכאל קליינר:

איזו שמירה צריכים שם?

יוסי כהן:

כפי שיש לך שמירה בכל בית ספר אחר במדינת ישראל, גם במגזר הערבי צריך שמירה.

היו"ר מיכאל קליינר:

מי מאיים עליהם?

יוסי כהן:

מדובר על כל איום שהוא לאו דווקא פח"ע.

היו"ר מיכאל קליינר:

אבל השמירה אצלינו באה רק בגלל בעיות פח"ע.

יוסי כהן:

לא רק.

היו"ר מיכאל קליינר:

איך אני בודק שיש שמירה?

יוסי כהן:

כאשר משרד הפנים מעביר להם כסף הוא מקבל חשבוניות. אתה לא יכול לקבל כסף בלי שאתה מציג חשבוניות.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני לא נגד, אבל אני רוצה לשמוע את משרד הפנים כדי לוודא שיש שמירה.

יוסי כהן:

זאת בקשה של מנכ"ל משרד הפנים להעביר את הכסף. פנייה מספר 289 ו-290 מדברת על התאמה של הרשאה להתחייב מתקציב המזומן. את תקציב המזומן כבר ביצענו, ולכן צריך להעמיד את ההרשאה להתחייב מאחר ומדובר בתקציב פיתוח. בלי ההרשאה לא ניתן יהיה לממש את אותו מזומן שהעברנו. מדובר פה על פרויקטים תחבורתיים במגזר הדרוזי והערבי ואת המזומן העברנו מתקציב אחד לשני. עכשיו צריכים להעביר את ההרשאה להתחייב, כי בלי הרשאה להתחייב מתקציב פיתוח, למזומן אין ערך ואי אפשר להתחייב עליו.

היו"ר מיכאל קליינר:

המזומן הזה היה מתחילת השנה או שהוא הועבר במהלך השנה?

יוסי כהן:

הוא הועבר במהלך השנה. זה הועבר בפנייה אחת, והפנייה השנייה נועדה להתאים את ההרשאה להתחייב.

היו"ר מיכאל קליינר:

למה החלטתם לעשות מעבר לתקציב בתחום הזה?

יוסי כהן:

זה לא מעבר לתקציב. יש תקציב משרד הפנים ויש תקציב משרד התחבורה. משרד הפנים משתתף במשרד התחבורה בפרויקטים תחבורתיים שנעשים במגזר הדרוזי והערבי. משרד הפנים בתחילת השנה לא ידע כמה כסף היה לו, לכן זה היה בתקציבו. גם הסכום שאני מעביר כרגע זה בהשתתפות. אני לא מעביר את הכסף. זה נשאר בבסיס תקציב של

משרד הפנים, אבל בשנה הזאת הוא משתתף במשרד התחבורה. ברגע שנודע לנו בתחילת השנה מה היקף הפרויקטים, הוא החליט להעביר X, שבמקרה הזה זה 12,800. העברנו את המזומן וצריכים לתת הרשאה להתחייב.

היו"ר מיכאל קליינר:

הפנטנט הזה של השתתפות משרד הפנים קיים רק במגזר הזה?

יוסי כהן:

זה קיים בכל מיני מגזרים. כל העברה בין משרדית נעשית בהשתתפות.

אנה שניידר:

מתי יאושרו הפרויקטים עצמם?

יוסי כהן:

במהלך השנה הקרובה.

היו"ר מיכאל קליינר:

אנחנו מאשרים את זה.

יוסי כהן:

פנייה מספר 26012. העודפים המחוייבים של המשרד לאיכות הסביבה. יש כנגדם התחייבויות קודמות. הוא רוצה להעלות את זה על מנת שזה יקבל תוקף כבר היום.

היו"ר מיכאל קליינר:

מאושר.

גונן חקק:

פנייה מספר 267. יש הסכם בין מדינת ישראל לבאהים. הם עושים פרויקט גדול מאוד שיהיה מהמושבה הגרמנית עד הנמל.

יצחק כהן:

מה זה עושה בשביל המדינה?

גונן חקק:

זה פרויקט שהערך שלו הוא תיירות.

מיכאל נודלמן:

כמה עולה הפרויקט הזה?

גונן חקק:

החלק הראשון של הפרויקט היה משהו כמו 166 מיליון.

יצחק כהן:

כמה אנשים מהבאחים יש בחיפה?

גונן חקק:

בחיפה עובדים כ-700 מתנדבים.

יצחק כהן:

מה הפעילות שלהם?

גונן חקק:

זה מרכז האדמיניסטרציה העולמית של הדת הזאת. יש להם גם פעילות בבתי הספר שלהם ברחבי העולם. יש להם קהילות בכ-180 מדינות.

היו"ר מיכאל קליינר:

מאושר.

גדי לוי:

פנייה מספר 284. המו"פ האירופי זאת תוכנית של מחקר ופיתוח של האיחוד האירופי, שמדינת ישראל חתמה על הסכם והיא לוקחת בו חלק.

יצחק כהן:

במה הפרויקטים?

גדי לוי:

אנחנו מעבירים 40 מיליון דולר בערך לשנה, ובתמורה יש את הזכות לכל ישראלי, חברה, לגשת לפרויקטים ששם.

יצחק כהן:

כמה ישראלים היו שם?

גדי לוי:

התמונה די עגומה במאזן הכללי. נתנו 100 מיליון אקו וקיבלנו חזרה 53 מיליון אקו.

מיכאל נודלמן:

אנחנו אשמים בכך מכיוון שאנחנו לא משתתפים.

יצחק כהן:

אני מתנגד.

גדי לוינ:

אנחנו התחייבנו ואנחנו צריכים להשלים את ההתחייבות.

יצחק כהן:

אני מבקש התייעצות סיעתית.

גדי לוינ:

ההזדמנות שלך להגיד היא כנגד חידוש ההסכם.

היו"ר מיכאל קליינר:

יש לך הסכם ואתה חייב לשלם אותו, אחרת יתבעו אותך לבית משפט שתשלם את זה.

יצחק כהן:

אם לא משתמשים בזה ולא נוסעים אז סימן שלא צריכים את זה.

היו"ר מיכאל קליינר:

נניח ואתה צודק, אז התשובה היחידה של ועדת כספים שיכולה להיות זה להגיד שאנחנו חייבים לשלם כי אין ברירה ואנחנו ממליצים לא לחדש את ההסכם הזה בפעם הבאה כדי לא להפסיד עוד כסף.

אנה שניידר:

מתי מחדשים את ההסכם הזה?

גדי לוינ:

היתה כבר חתימה בראשי תיבות על חידוש. העניין עלה בניגוד לדעתינו, כי אנחנו לא רצינו להצטרף אליו, אבל החליט ראש הממשלה והחליטו המשרדים האחרים שצריך להצטרף בפעם הבאה.

היו"ר מיכאל קליינר:

אנחנו דוחים את זה לשיבה הבאה כדי לדעת מה קרה פה.

גדי לוינ:

פנייה מספר 292. הסעיף הראשון זה העברה של 12,242 אלפי ש"ח בהרשאה להתחייב. יש שתי תוכניות שונות, יש ניצול נמוך בתוכנית אחת וחוסר גדול בתוכנית שנייה, ויש הסתה פנימית של מקורות לתוך תקציב המדען הראשי. סעיף ב זה 16 מיליון שקל בהרשאה להתחייב מהטבות מס במסלול חילופי להטבות מס ביהודה ושומרון במסגרת מרכז השקעות.

אופיר פינס-פז:

אני מבקש התייעצות סיעתית.

היו"ר מיכאל קליינר:

תהיה התייעצות סיעתית.

גונן חקק:

פנייה מספר 296 ו-297. מבוקשת העברת סך של 7 מיליון בהוצאה ו-15 מיליון בהרשאה להתחייב מתקציב התמיכות לתקציב משרד החקלאות. זה נועד להגדלת תקציב מינהלת ההשקעות בחקלאות.

היו"ר מיכאל קליינר:

אין פה רזרבה?

גונן חקק:

לא. פנייה מספר 288. מדובר על העברה בסך 6 מיליון 416 אלף במזומן ו-12 מיליון 832 אלף בהרשאה להתחייב לתקציב התמיכות בייצוא החקלאי, בגין מימון הפרשי מחיר הובלת גרעינים מארה"ב. יש התחייבות של ישראל לייבא 800 אלף טון גרעינים בשנה מארה"ב לישראל, ובמסגרת ההובלה הזאת עד היום הובלו 550 אלף טון. מדובר פה בהעברה של 2 אוניות.

אופיר פינס-פז:

מה זה קשור אלינו בכלל, זה לא שוק פרטי?

גונן חקק:

יש הסכם עם ארה"ב שאנחנו מובילים 800 אלף טון של גרעינים. מדובר על סיוע נגדי של מיליארדי שקלים של ארה"ב, שאנחנו לא רוצים לפגוע בו.

היו"ר מיכאל קליינר:

אושר.

גונן חקק:

העברת עודפים בסעיף 32, שזה סעיף התמיכות בייצור החקלאי בסך 13 מיליון. זה מיועד למקדמות לאסון טבע ולקרן קידום מכירות.

יהושע שי:

הפניות שלפניכם כוללות העברות לתקנות, כגון סל קליטה, מענק מכס ודמי קיום לעולים. אלה תקנות שמושפעות ממספרי העולים. אנחנו מעבירים את זה מתקנה שהוגשה למשרד הקליטה, שנקראת רזרבה לקליטת עליה. התקציב ב-1998 נבנה על בסיס של 60 אלף עולים, כאשר מתוכם 10 אלפים יתקבלו ברזרבה. בפועל אנחנו צופים שיעלו בשנת 1998 למעלה מ-50 אלף עולים, לכן אנחנו מפשירים את זה. ההפשרה הזאת נובעת גם מכך שב-1997 עלו יותר עולים מאשר הערכנו כאשר בנינו את 1998. יש לזה השפעה גם בשנה לאחר מכן.

היו"ר מיכאל קליינר:

זאת סיבה טובה להפשיר.

אופיר פינס-פז:

כמה אתה מעביר עכשיו מהרזרבה?

יהושע שי:

מיליון.

אופיר פינס-פז:

למה זה תוספת מעל ה-50 אלף?

יהושע שי:

אנחנו בנינו את זה על תחזית שב-9 החודשים הראשונים של השנה עלו כ-40 אלף עולים, כאשר בחודש האחרון עלו 5000. אנחנו הערכנו שהקצב ישאר פחות או יותר אותו קצב, זאת אומרת 55 אלף עולים. כעיקרון, אם רק זה השינוי אז היינו מפשירים רק חצי מהרזרבה, כי עלו 5000 במקום 10 אלפים, אבל אנחנו בנינו את התקציב של שנת 1998 במהלך 1997, ובנינו את זה על בסיס הנחה שב-1997 יגיעו 60 אלף עולים. בפועל, לקראת סוף שנת 1997 גל העליה יתגבר והיו 67 אלף עולים, לכן יש לזה השלכות.

פנייה מספר 313 כוללת תוספת לפעולות ליזמות לעולים. זה סך של תוספת של 4 מיליון ועוד תוספת של מיליון שקל, וזה במסגרת ההסכם הקואליציוני עם סיעת ישראל בעליה.

אופיר פינס-פז:

אני נגד זה. עולים זה במסגרת הסכם קואליציוני?

יהושע שי:

הממשלה החליטה, בסידרי העדיפות שלה, לתת תוספת לנושא הזה.

אופיר פינס-פז:

זה לא רציני. ככה עושים מדיניות, לפי לחצים של קואליציות?

היו"ר מיכאל קליינר:

זאת בקשה שאם לא היה כתוב בתוכה הסכמים קואליציונים, חבר הכנסת אופיר פינס-פז היה התומך הכי נלהב בה.

אופיר פינס-פז:

אני משתגע שעושים פוליטיזציה של העליה. זה דבר נורא.

היו"ר מיכאל קליינר:

לזכותה של ישראל בעליה יאמר, שבמקום לקחת את זה לאירגונים שלה היא נותנת את זה לטובת כלל העולים, וצריך לברך אותה. לכן אני חושב שבתור הערכה לזה שאת היחודיים הם ניצלו לדברים טובים, נעביר את זה פה אחד.

אופיר פינס-פז:

אתה יודע מה הולך ביחודיים של משרד הקליטה?

היו"ר מיכאל קליינר:

אבל זה לא יחודיים.

אופיר פינס-פז:

אז למה אתה מעלה את היחודיים.

יהושע שי:

בחברות הכחולות יש פרק נוסף, שעוסק במשרדים החברתיים שמפרטים כספי תמיכות שהועברו על ידי המשרדים השונים בשנת 1997.

אופיר פינס-פז:

אני מצביע בעד תחת מחאה.

היו"ר מיכאל קליינר:

אושר. תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:00